

KĀDS IR PILSONISKI AKTĪVS CILVĒKS? PAPILDINI!

REDZOT
IESPĒJU KAUT KO
UZLABOT, ĶERAS
KLĀT.

DARBOJAS
NEVALSTISKĀS
ORGANIZĀCIJĀS.

INTERESĒJAS
PAR NOTIKUMIEM SEV
APKĀRT, VALSTĪ UN
PASAULĒ.

PAUŽ
PĀRDOMĀTU UN
ARGUMENTĒTU
VIEDOKLI SOCIĀLAJOS
TĪKLOS.

VĒLAS IZDARĪT
KAUT KO,
KAS NES LABUMU KĀDAI
SABIEDRĪBAS DAĻAI
VAI VISAI SABIEDRĪBAI
KOPUMĀ.



LASI TEKSTU UN DODIES "AUTOGRĀFU MEDĪBĀS"!

Kāds ir jūsu pamudinājums tiem, kuru mīlākā frāze ir "Ko nu es, lai jau kāds cits..."?

Tas ir jautājums par to, kādā sabiedrībā vēlamies dzīvot un vai gribam pielikt roku pie mūsu nākotnes veidošanas. Mēs ieteiktu uzdot sev divus jautājumus:

Kas ir tā viena lieta, ko es vēlētos mainīt Latvijas sabiedrībā?

Ko es varu darīt, lai tas notiktu?

Un pēc tam jau seko jautājums par formu – kā es vislabāk varētu to izdarīt? Piemēram, iesaistīties nevalstiskā organizācijā, kur sastapsies ar cilvēkiem, kam rūp tās pašas lietas. Ja vēlamies, lai Latvijā ir konkurētspējīga izglītība, iesaistāties kustībā "Iespējamā misija". Ja vēlamies, lai Latvijā tiek izskausta korupcija, iesaistāties "Sabiedrībā par atklātību – Delna". Ja vēlamies, lai mazinātos vardarbība pret sievietēm, bērniem, palīdzam Centram MARTA. Šo sarakstu var turpināt un turpināt. Ja nevaram iesaistīties ar savu darbu, laiku un zināšanām – atbalstām, ziedojot resursus. Tikpat labi varam sākt jaunu iniciatīvu un pulcēt cilvēkus pārmaiņām – sākums var būt viens ieraksts jūsu sociālajos tīklos ar aicinājumu darīt. Iespējas ir neizsmeļamas, ja vien ir vēlme. Pārmaiņas sākas ar maziem ikdienas soļiem. Viens mazais solis ir sākums otram solim, un tas summējas kādā lielākā un labākā rezultātā. Sākam šodien!

SARUNĀJIES UN ATRODI KLASESBIEDRU, KURŠ ATBILST KONKRĒTAJAM APRAKSTAM! IERAKSTI VIŅA VĀRDU PIE APGALVOJUMA! ATRODI KATRAM APGALVOJUMAM CITU KLASESBIEDRU!

RŪP KLIMATA PĀRMAIŅAS 	RŪP VECU CILVĒKU IESPĒJAS LATVIJĀ 	RŪP LABĀKA IZGLĪTĪBAS SISTĒMA LATVIJĀ
SATRAUC VARDARBĪBA INTERNETA VIDĒ 	RŪP JAUNIEŠU VIENALDZĪBA 	
RŪP PAMESTU DZĪVNIĒKU LIKTENIS 	SATRAUC, KA IR CILVĒKI, KURI TIC SAZVĒRESTĪBAS TEORIJĀM 	RŪP VESELĪGS DŽĪVESVEIDS



Komikss ir stāsts, ko veido dažādi elementi.



Paši svarīgākie ir **attēls** un **teksts**. Pas-katīsimies, kā tas darbojas!

ATTĒLS

Lai radītu attēlu, tev vajadzēs **linijas**, **formas** un **krāsas**. Tās var būt tādas, kas tev patīk, vai arī tādas, ar kurām tev ir viegli strādāt. Droši izmanto vienkāršus elementus! Un padomā, kā ar tiem vari attēlot emocijas!

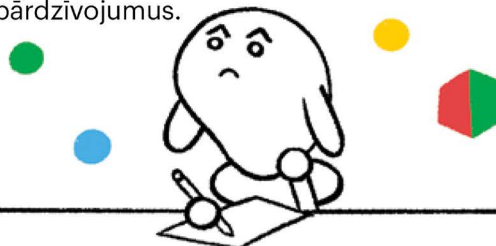


Šos elementus vari izmantot kā materiālus, lai veidotu sarežģītākus zīmējumus, piemēram, **tēlus**, **priekšmetus** un **fonus**.



TEKSTS

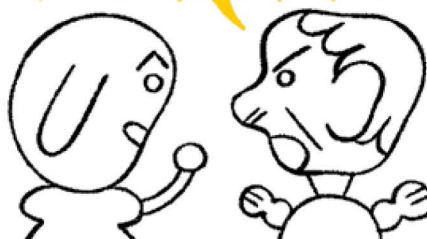
Divi galvenie teksta veidi komiksos ir **stāstījums** un **dialogs**. **Stāstījuma** piemērs ir šis teksts, ko šobrīd lasi. Lielākoties stāstījums tiek novietots attēla augšā vai apakšā un piešķir attēlā redzamajam plašāku kontekstu, taču ne burtiski pas-kaidro attēlu! Stāstījumu var izmantot arī, lai atspoguļotu tēla domas vai iekšējos pārdzīvojumus.



Dialogu starp tēliem parasti atspoguļo runas burbuļos.



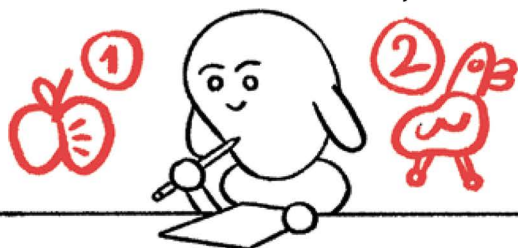
Atceries, ka tu vari spēlēties ar burbuļa formu, lai attēlotu dažādas emocijas un runas veidus!



VEIDO KOMIKSU PAR SAVU PILSĒTU!

STĀSTS

Daudzi komiksu mākslinieki vispirms uzzīmē skici un/vai pieraksta savas idejas. Padomā par to, **kādu** stāstu, **kā** un **kāpēc** vēlies izstāstīt, kā arī - **kas** ir tavi stāsta varoņi un **kur** tie atrodas. Atvēli sev mazliet laika, lai uzzīmētu un/vai pierakstītu visu (un jebko!), kas iešaujas prātā. Neraizējies par to, ka stāstā nav nekādas kārtības - mēs vēl tikai radām idejas!

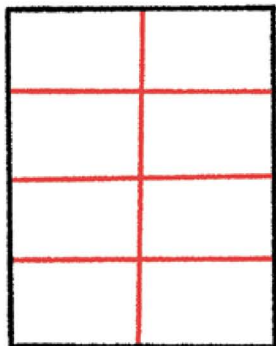


Tiklīdz spēj stāstu vizualizēt (savā galvā vai uz papīra), sāc to sadalīt **galvenajos notikumos**, lai izveidojas **stāsta scenārijs**. Tu vari mainīt notikumu secību darba gaitā.



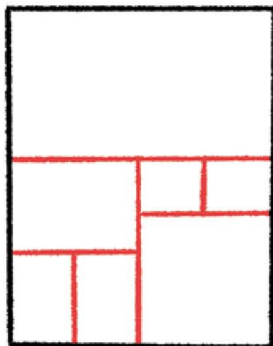
STRUKTŪRA

Tagad mums ir visi pamatelementi, lai tos savienotu kopā un radītu komiksu! Ir daudz veidu, kā veidot lapas kompozīciju. Un katram no tiem ir savas priekšrocības un trūkumi. Izvēlies to, kas šķiet visatbilstošākais tavam stāstam. Mēs parādīsim trīs piemērus, lai palīdzētu tev sākt!

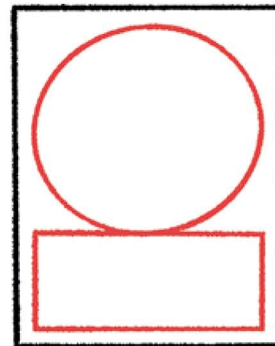


Vari sadalīt lapu vienāda izmēra laukumos - tos sauc par **paneļiem** (gluži kā blokmāju sastāvdaļas!) ...

...



... vai arī ļauj stāstam tev parādīt priekšā, kuri attēli ir vissvarīgākie, tā tu pamanīsi, kuriem vajadzēs vairāk (vai mazāk!) vietas...



... vai arī ļauj kompozīcijai vaļū - eksperimentē un stāsti savu stāstu brīvā formā!

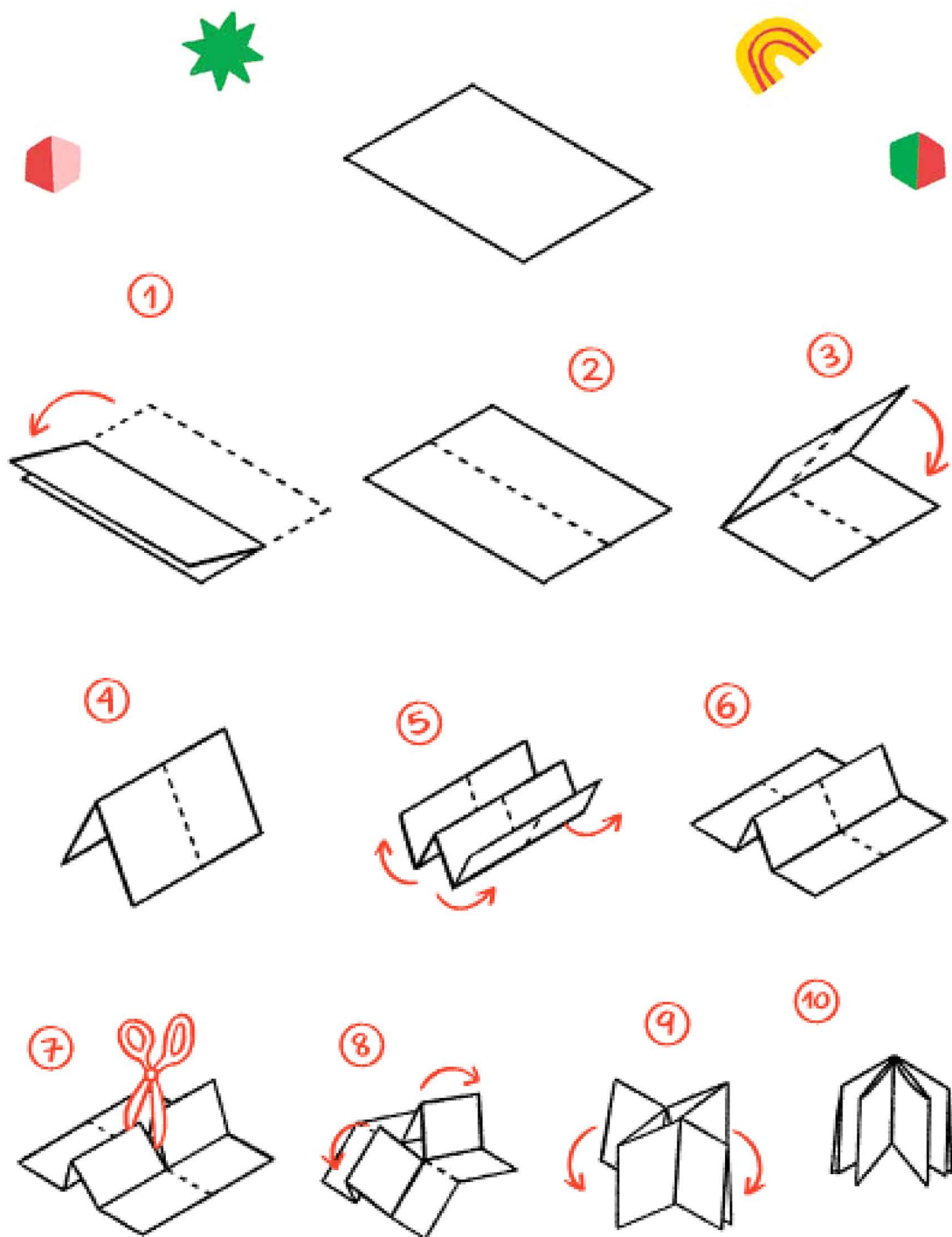


Vēl ir daudz dažādu veidu, kā zīmēt komiksus! Katram māksliniekam ir savi paņēmieni un tehnikas. Nebaidies izmēģināt dažādus veidus, pētīt un mācīties no citiem! Šis ir tikai sākums!



KOMIKSU VAR VEIDOT NE TIKAI UZ LAPAS, BET ARĪ KĀ KOMIKSA GRĀMATIŅU – ZĪNU.

Zīns ir saīsinājums no vārda “magazine”. Parasti zīns ir mazas tirāžas neliela formāta žurnāls, ko publicē pats satura autors. Padoms, kā izveidot zīnu:



SĀKAM DARBU!

1. Raksti 10 vārdus, kas Tev nāk prātā, domājot par pilsētu, vietu, kurā Tu dzīvo!

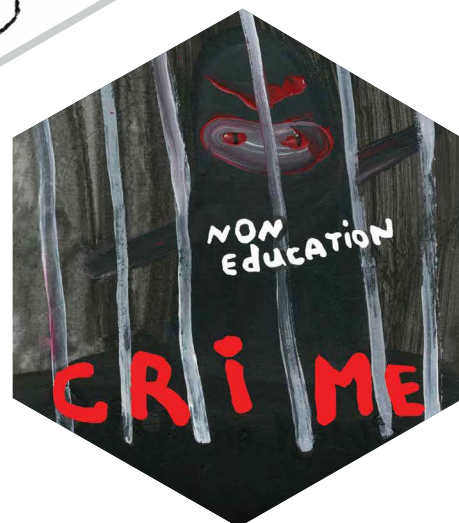
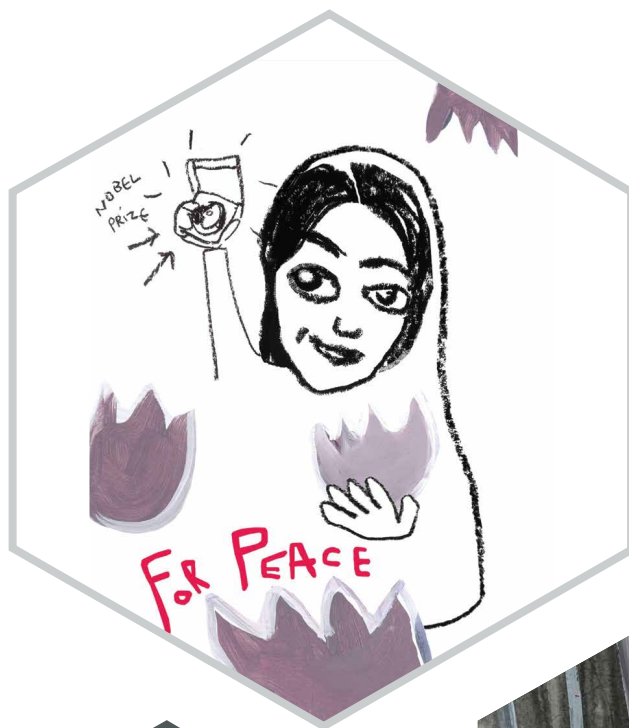
2. Pārlasi vārdus! Kuri no tiem ir vērtējams kā pozitīvs novērtējums, kuri kā negatīvs? Pieliec **+** un **-**!

3. Izvēlies kādu vārdu, kuram pieliki **-**! Padomā, kā šo **-** Tu ierosinātu pārvērst **+**!

4. Veido komiksu par iespējamām pārvērtībām!

5. Veidojiet komiksu izstādi! Pārrunājiēt klasē izteiktās idejas!

6. Vai, jūsuprāt, šīs idejas būtu jāuzzina pašvaldības deputātu kandidātiem? Sazinieties ar viņiem un pastāstiet par tām!





RUNĀ PAR SVARĪGO!

Mēs dzīvojam demokrātijā. **Demokrātija** ir gan **politikas režīms**, kur augstākā vara pieder tautai (pilsoņu vairākumam), kas tieši vai ar vēlētu pārstāvju starpniecību izlemj svarīgākos valsts dzīves jautājumus, gan **ricības princips** – katram sabiedrībā ir līdzīgas tiesības kāda uzdevuma realizēšanā. Demokrātisku vidi veido kopīgas vērtības un principi: taisnīgums, vienlīdzība, cieņa, atbildība, brīvība, tiesības, līdzdalība u.c.

Šo vērtību izpaušme vai trūkums ir redzams ik uz soļa – kā mēs izturamies viens pret otru, kā sarunājamies, vai un kā uz klausām citu domas, vai visu idejas ir vienlīdz svarīgas. **Kuri vārdi, frāzes liecina par demokrātisku vidi? Lasi un izvērtē! Papildini sarakstu! Pārrunājiēt paveikto klasē!**

Frāze	Liecina par demokrātiju	Neliecina par demokrātiju	Komentārs
Kādas ir tavas domas?			
Vai tu piekrīti šim viedoklim?			
Es labprāt tevi uz klausu.			
Mans viedoklis ir svarīgākais.			
Tas ir normāli, ka mūsu domas atšķiras.			
Tavs viedoklis ir tikpat svarīgs kā mans.			
Es balsoju par šo ideju.			
Es nepiekrītu tavam viedoklim.			
Kā domā pārējie?			
Man ir ideja, kā uzlabot...			
Es tevi sodīšu, ja nerīkosies, kā es lieku.			
Es jūtu atbildību par šo lēmumu.			
Ir svarīgi noskaidrot visu domas.			
Būs tā, kā es teikšu.			
Pirms pieņemu lēmumu, es gribu zināt, izprast...			
Kāpēc tu šādi rīkojies?			
Taisnīgi būtu...			



IZEJ LABIRINTU UN PIERAKSTI KATRAM SKAIDROJUMAM ATBILSTOŠO TERMINU – „AUTORITĀRA VALSTS”, „DEMOKRĀTISKA VALSTS” UN „TOTALITĀRA VALSTS”.

Es dzīvoju valstī,
kurā vara pieder tautai

Ideoloģija uzspiež vienādu
domāšanu visiem

Vara viena cilvēka rokās



AIZPILDI TABULU! SALĪDZINIET ATBILDES KLASĒ, PĀRRUNĀJIET TĀS!

	Autoritāra valsts	Totalitāra valsts	Demokrātiska valsts
Mans skaidrojums			
Pilsoņu atbildība un pienākumi			
Jauniešu dzīve, iespējas			
Vadošās vērtības			
Esmu dzirdējis/usi, sapratis/usi, domāju...			



IZVĒRTĒ VAI MINĒTĀS DARBĪBAS IR TAVS PIENĀKUMS (P), TIESĪBAS (T) VAI PRIVILĒGIJAS/IESPĒJAS (I)! PAPILDINI SARAKSTU!

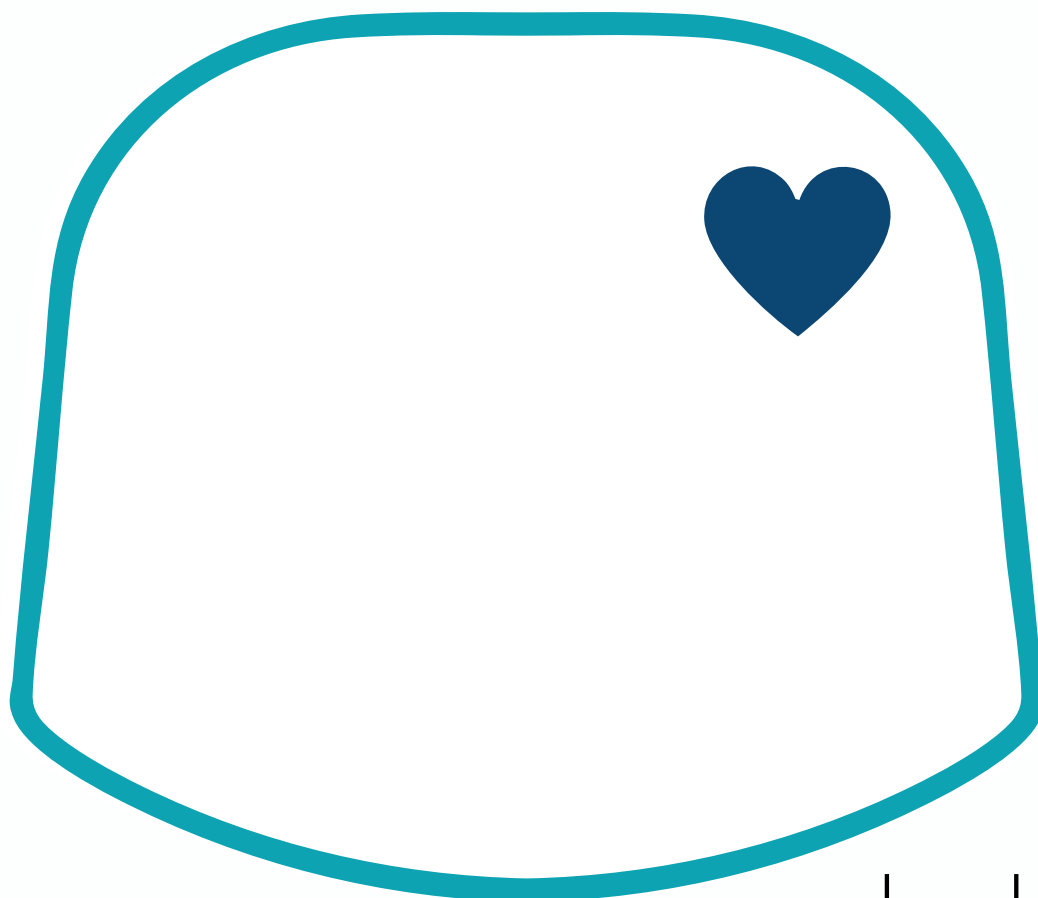
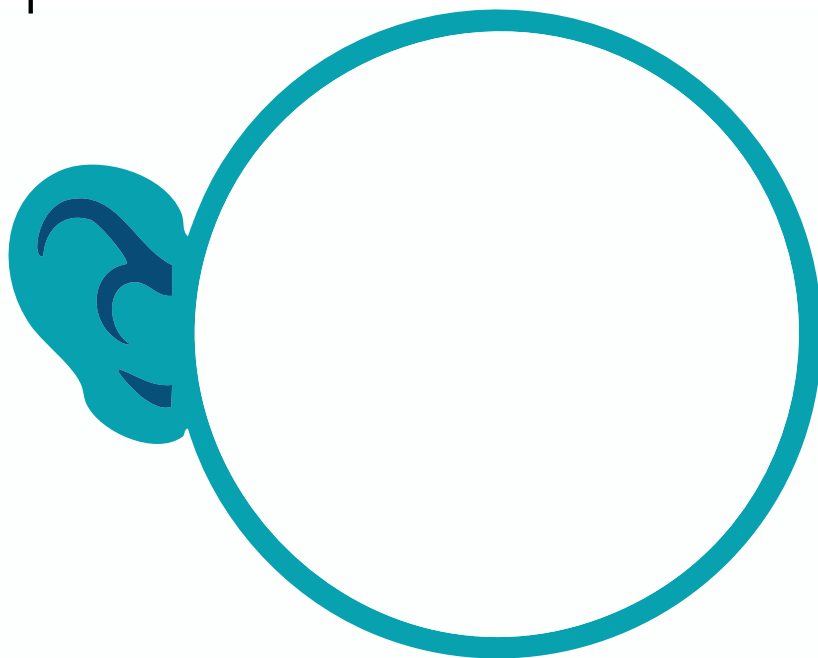
A	Apmeklēt skolu	
Ā	Ārstēties, atbilstoši ārsta vai vecāku ieteikumiem	
B	Braukt ceļojumos	
C	Cienīt citus cilvēkus	
Č	Čukstēt, netraucējot citus, filmas laikā	
D	Dzīvot siltumā	
E	Elpot svaigu un nepiesārņotu gaisu	
Ē	Ēst pusdienas	
F	Fotografēt ilgstoši neizvestus atkritumus un nosūtīt fotogrāfijas un informāciju atbildīgajiem dienestiem	
G	Glābt ziemā salstošu kaķēnu	
Ģ	Ģērbties kā pašam patīk	
H	Hokeja spēlēšana	
I	Interesēties par apkārt notiekošo un izteikt savas domas	
Ī	Īstenot savas idejas, rīkojot mākslas izstādi skolā	
J	Justies labi	
K	Krāt sērkočiņu kastītes	
Ķ	Ķemmēt matus, cik bieži vien vēlies	
L	Lietot mobilo telefonu	
Ļ	Ļaut citam izmantot savu mobilo telefonu ārkārtas situācijā	

M	Mācīties spēlēt klavieres	
N	Nodarboties ar sportu, fiziskām aktivitātēm	
Ņ	Ņemt uz skolu ābolus	
O	Organizēt lielas dzimšanas dienas svinības	
P	Palīdzēt draugam nelaimē	
R	Rīkoties atbilstoši solītajam	
S	Skatīties TV	
Š	Šaubīties un pārbaudīt dzirdētās, lasītās informācijas patiesumu	
T	Ticēt Zobu fejai	
U	Uzklausīt citu viedokli	
Ū	Ūdens aerobikas apmeklējums	
V	Veidot interešu grupu sociālajos tīklos	
Z	Ziņot, ja pret tevi izturas cietsirdīgi	
Ž	Žāvāties, ja nāk miegs	

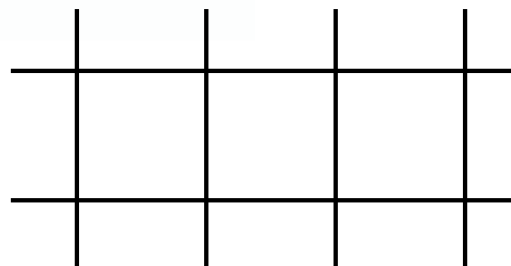


**KĀDAM, TAVUPRĀT, IR JĀBŪT TAVU INTEREŠU PĀRSTĀVIM
PAŠVALDĪBĀ? MINI GAN RAKSTURA ĪPAŠĪBAS, GAN ZINĀŠANAS,
PRASMES, ATTIEKSMES, VĒRTĪBAS UN CITU SVARĪGU
RAKSTUROJUMU!**

Tāds, kurš
ieklausās



Tāds, kuram
rūp jauniešu
intereses



KĀ TIEK PIEŅEMTI SAREŽĢĪTI LĒMUMI?



Reizēm pašvaldības deputātiem ir jāatrod zelta vidusceļš starp iedzīvotāju vajadzībām un videi vai uzņēmējiem draudzīgu rīcību. Padomājiet vai atrodiēt informāciju medijos par šādu gadījumu jūsu pašvaldībā! Analizējiet notikušo un aizpildiet shēmu!

Īsi aprakstiet pieņemto lēmumu:

Kādas bija iedzīvotāju vajadzības?

Kādas bija ... vajadzības?

Vai lēmums, jūsu prāt, bija pareizs? Kāpēc jā /nē?



AKTĪVĀS ATPŪTAS VIETAS

SKOLA,
PIRMSSKOLA

GĀJĒJU
PĀREJAS,
CELIŅI

ATKRITUMU
IZVEŠANA UN
ŠKIROŠANA

BIBLIOTĒKA

LIELĀKAS UN MAZĀKAS
IELAS PAŠVALDĪBĀ
(pievērsiet uzmanību
arī apgaismojumam)

JAUNIEŠU MĀJA

KULTŪRAS
NAMS

Izveidojiet ziņojumu par redzēto! Par katru vietu, kur nepieciešami uzlabojumi, izveidojiet konkrētus ieteikumus!

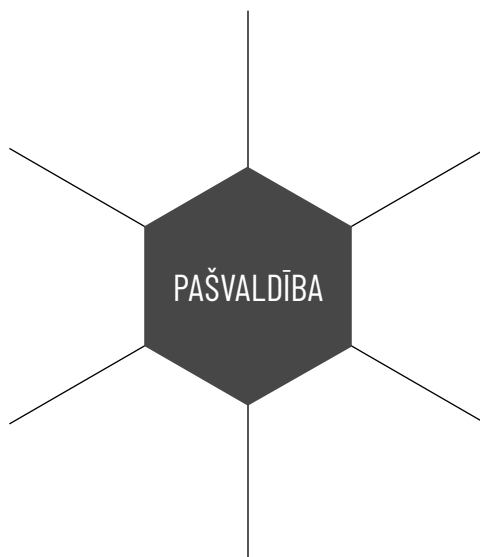
[illegible]

**II nodaļa****Pašvaldības kompetence****4. pants. Autonomās funkcijas**

Pilns
Pašvaldību
likuma teksts
šeit:

**(1) Pašvaldībai ir šādas autonomās funkcijas:**

- 1) organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds;
- 2) gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana un uzturēšana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana), kā arī noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu;
- 3) gādāt par pašvaldības īpašumā esošo ceļu būvniecību, uzturēšanu un pārvaldību;
- 4) gādāt par iedzīvotāju izglītību, tostarp nodrošināt iespēju iegūt obligāto izglītību un gādāt par pirmsskolas izglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, interešu izglītības un pieaugušo izglītības pieejamību;
- 5) sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu un iespēju piedalīties kultūras dzīvē, sekmēt pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu un sniegt atbalstu kultūras norisēm;
- 6) gādāt par iedzīvotāju veselību — īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību;
- 7) veicināt sporta attīstību, tostarp uzturēt un attīstīt pašvaldības sporta bāzes, atbalstīt sportistu un sporta klubu, arī profesionālo sporta klubu, darbību un sniegt atbalstu sporta pasākumu organizēšanai;
- 8) veikt darbu ar jaunatni;
- 9) nodrošināt iedzīvotājiem atbalstu sociālo problēmu risināšanā, kā arī iespēju saņemt sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus;
- 10) sniegt iedzīvotājiem palīdzību mājokļa jautājumu risināšanā, kā arī veicināt dzīvojamā fonda veidošanu, uzturēšanu un modernizēšanu;
- 11) īstenot bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību;
- 12) sekmēt saimniecisko darbību pašvaldības administratīvajā teritorijā un sniegt tai atbalstu;
- 13) izsniegt atļaujas un licences komercdarbībai;
- 14) piedalīties sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā, tostarp izveidojot un finansējot pašvaldības policiju;
- 15) saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanu un apbūvi;
- 16) nodrošināt ar būvniecības procesu saistīta administratīvā procesa tiesiskumu;
- 17) veikt civilstāvokļa aktu reģistrāciju;
- 18) veikt pasākumus civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanā, ugunsdrošības un ugunsdzēsības jomā;
- 19) organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus;
- 20) veicināt dabas kapitāla ilgtspējīgu pārvaldību un apsaimniekošanu, kā arī noteikt publiskā lietošanā esoša pašvaldības īpašuma izmantošanas kārtību, ja likumos nav noteikts citādi;
- 21) nodrošināt atskurbināšanas pakalpojumu pieejamību;
- 22) veicināt klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām.



This image shows a blank sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. A single vertical red margin line runs down the right side of the page. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.